

man kattavampaa vertailevaa aineistoa. Betzin ja kumppaneiden toimittama teos antaa selkeät suuntaviivat siihen, miten vastaavia kielellisiä aineksia tulisi lähestyä systemaattisesti.

Teos palvelee selkeimmin keskustelunanalyttisesti suuntautuneita tutkijoita. Hyvin toimitetun ja loogisesti etenevän teoksen perusargumenttien ja päätelmien seuraaminen käy kuitenkin tutkimusperinteeseen perehtymättömältäkin lukijalta, sillä keskustelunanalyysin keskeiset periaatteet ja käsitteet on avattu hyvin. Suomen kieltä taitavan opiskelijan voi kuitenkin olla hyvä aloittaa kirjaan tutustuminen Aino Koiviston ja Marja-Leena Sorjosen luvusta, joka antaa tutun vertailukohdan teoksen muille keskusteluille.

SAMU PEHKONEN
etunimi.sukunimi@polamk.fi

Kirjoittaja on yhteiskuntatieteiden tohtori ja Koneen säätiön apurahatutkija Poliisiammattikorkeakoulussa.

Lähteet

- AUER, PETER – MASCHLER, YAEL (toim.) 2016: *NU/NÅ. A family of discourse markers across the languages of Europe and beyond*. Berlin: de Gruyter.
- HERITAGE, JOHN – SORJONEN, MARJA-LEENA (toim.) 2018: *Between turn and sequence. Turn-initial particles across languages*. Amsterdam: John Benjamins.
- Kielitoimiston sanakirja*. Kolmas, uudistettu painos. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 170. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus 2012.
- KOIVISTO, AINO 2017: Uutta tietoa vai oivallus? Eräiden dialogipartikkeleiden tehtävistä. – *Virittäjä* 121 (4) s. 473–499.
- RAITANIEMI, MIA 2020: Keskustelututkijoiden kooste vuoronalkuisista partikkeleista. – *Virittäjä* 124 (1) s. 147–151.
- SORJONEN, MARJA-LEENA 2001: *Responding in conversation. A study of response particles in Finnish*. Amsterdam: John Benjamins.

Keskusteluja eläimistä ja eläimen kanssa

Rea Peltola, Anni Jääskeläinen & Katarina Harjunpää (toim.): *Kieli ja eläin. Vuorovaikutusta ja kielioppia monilajisissa yhteisöissä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1474. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2021. 446 s. ISBN 978-951-858-424-0.

Ihmisen ja eläimen suhdetta on tarkasteltu yhteiskunta- ja kulttuuritieteissä kiihtyvällä tahdilla tällä vuosituhanella. Tutkimuksen tarvetta perustelevat muutokset eläinten asemassa ja niihin suhtautumisessa länsimaisissa yhteiskunnissa: tuotantoeläinten oikeuksista ja hyvinvoinnista sekä lihansyönnistä keskustel-

laan laajasti, ja toisaalta lemmikkieläinten määrä kodeissa kasvaa ja ihmiset kulluttavat niihin yhä enemmän rahaa. Tuotantoeläimet ovat siirtyneet laitospäin yksiköihin, ja useimmat suomalaiset kohtaavat niitä lähinnä kaupan hyllyille päätyneinä tuotteina. Lemmikkieläimet taas käsitetään osaksi perhettä.

Ihmistieteelliset eläintutkijat ovat julkaisseet suomalaisten eläinsuhteesta tällä vuosituhanella useita kokoelmia (esim. Kainulainen & Sepänmaa 2009; Aaltola & Keto toim. 2015; Räsänen & Schuurman 2020), mutta kielentutkimuksen menetelmin ihmisen ja eläimen suhdetta on Suomessa tarkasteltu toistaiseksi vähän. Tä-

hän tarpeeseen vastaa Rea Peltolan, Anni Jääskeläisen ja Katariina Harjunpään toimittama kokoelma. Se on syntynyt osana Koneen säätiön rahoittamaa hanketta ”Lajienvälinen kieli: Ihmisen ja toislajisen eläimen vuorovaikutus, kielioppi ja teksti”. Kirjan kahdeksan kirjoittajaa ovat eri suuntauksia edustavia kielentutkijoita sekä keskustelunanalyysiä hyödyntäviä sosiologeja.

Teoksen rakenne ja keskeisiä käsitteitä

Teos jakautuu kolmeen osaan, joista kukin koostuu kahdesta pitkästä luvusta. Osat on jaettu ja nimetty teoriataustan ja niissä käytettyjen menetelmien mukaisesti: ensimmäisessä näkökulma on keskustelunanalyttinen, toisessa eläimistä ja eläimille puhumista tarkastellaan kognitiivisen kieliopin suunnasta ja kolmannessa kielen ilmiöt sidotaan yhteiskunnallisen eläintutkimuksen teorioihin. Teos nojautuu siis lukuisiin, keskenään hyvin erilaisiin taustoihin, mikä voisi tehdä kokonaisuudesta sirpaleisen. Erilaisten teorioiden, menetelmien ja aineistojen samaan teokseen yhdistämisen etu kuitenkin on, että näin kirja antaa monipuolisen kuvan siitä, millaisista näkökulmista ihmisen ja eläimen suhdetta voi kielen ja vuorovaikutuksen tutkijana lähestyä. Kokoelma pysyy yhtenäisenä hyvin toteutettujen johdanto- ja päätäntölukujen ansiosta, ja valitut taustateoriat esitellään pääsääntöisesti riittävän selkeästi.

Osien jaottelu on tasapainoinen, vaikka teoriataustaan nojaava jako toisen ja kolmannen osan välillä ei olekaan aivan läpinäkyvä. Kolmanteen osaan sijoitettu Peltolan luku olisi sopinut myös toiseen osaan, sillä kakkososan tutkimusten tavoin sekin asemoituu kognitiivisen kielentutkimuksen kenttään. Toisaalta taas nyt toisessa osassa oleva Ilona Herlinin kirjoittama luku mainitsee taustanaan ekolinguistiikan yhtä vahvasti kuin

kolmososan kirjoituksetkin. Biosemiotiikan ja posthumanistisen eläintutkimuksen teoriat lienevät keskivertolinguvistille vieraimpia, mikä selittää sitä, että kolmas osa tuntuu vaikeimmin lähestyttävältä.

Kirjan aloittaa toimittajien yhdessä kirjoittama johdantoluku, joka pohjustaa muita lukuja ja asemoi teoksen nimenomaan posthumanistiseen kehukseen. Ennen ensimmäistä osaa on sijoitettu myös Ella Vihelmaan katsaus sanoista, joilla eihinimilliset eläimet erotetaan ihmisistä. Terminologiaa käsittelevän katsauksen sijoittaminen teoksen alkuun virittää lukijan kiinnittämään huomiota muissa luvuissa tehtyihin kielellisiin valintoihin. Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen piirissä pidetään tärkeänä osoittaa sanavalinnoilla se, että ihminen ei ole luonnosta erillinen vaan eläin muiden joukossa, mikä hämärtyy rinnastuksessa *ihmiset ja eläimet*. Yleensä tämä huomioidaan lisäämällä kuvaukseen sana *muu* tai *toinen*. Vihelmaa nostaa esiin, että alalle jo jossain määrin vakiintunut määrite *toislajinen*, jolla viitataan siis muihin eläimiin kuin ihmisiin, voidaan kokea ongelmalliseksi. Tavallisen kielenkäyttäjän näkökulmasta sävyeron etsiminen *toislajisen* ja *toisenlajisen* välillä vaikuttaa triviaalilta. Koska eläintutkimuksen sanasto on kuitenkin suomeksi vasta muotoutumassa, huomioilla voi olla painoarvoa siinä, minkä vaihtoehdon kirjoittajat jatkossa valitsevat – tässä arviossakin valitsen käyttää määritteestä Vihelmaan suosittellemaa genetiivialkuista muotoa *toisenlajinen* rinnastaessani ihmisiä ja muita eläimiä.

Keskusteluntutkimusta koirista

Ensimmäisenä tieteellisenä tutkimuksena kokoelman ykkösosan aloittaa Harjunpään keskustelunanalyttinen luku ”Eläin kielellisen vuorovaikutuksen osallistujana: Miten lemmikin toimintaan vastataan puheella?”, jossa hän tarkastelee ihmisten reaktioita tilanteessa läsnä

olevien lemmikkien toimintaan. Harjunpää tarkastelee sekä sellaisia vuoroja, jotka selittävät eläimen toimintaa toiselle ihmisosallistujalle, että sellaisia, jotka suunnataan nimenomaan toisenlaiselle eläinosallistujalle. Voidaan pohtia, onko näissä oikeastaan kyse toisiinsa rinnastetavista ilmiöistä, vai olisiko yhtenäisempi rajausta syntynyt keskittymällä kumpaankin ilmiöön erikseen.

Harjunpään aineisto on tallentunut sattumalta aiemman tutkimuksen yhteydessä, kun videoiduissa tilanteissa on ollut lemmikkejä mukana. Aineisto vaikuttaa suppealta: katkelmissa mainitaan esiintyvän kuusi koiraa ja yksi papukaija, mutta täsmällistä tarkasteltujen vuorovaikutustilanteiden määrää ei kerrota. Hetkittäin jää taka-alalle myös se, että aineistoa ei ole kerätty vain suomen kielestä – kuten lukija saattaisi olettaa – vaan moni katkelmista on brasilianportugalia. Englanninkielisistä aineistoista eläimille ja eläimistä puhumista on tarkasteltu aiemmin (esim. Roberts 2004; Tannen 2004), joten suomenkielinen lukija kaipaisi havaintoja nimenomaan suomesta. Tutkimuksessa havaittavat käytännöt, esimerkiksi eläimelle vastaaminen sen ääntelyä jäljittelemällä, ovat varmasti useille lemmikinomistajille tunnistettavia. On tärkeää, että näitäkin arkivuorovaikutuksen ilmiöitä kartoitetaan tieteellisesti, ja jotakin eläinten marginaalisesta asemasta kielentutkimuksessa kertookin se, että aiheesta kirjoitetaan suomalaiselle yleisölle vasta nyt.

Ihmisen ja koiran vuorovaikutus painottuu myös sosiologi Mika Simosen kirjoittamassa luvussa ”Koirien aloittamien ulkoiluleikkien lajienvälisestä ryhmädynamiikasta”. Siinä tarkastellaan vuorovaikutusta, mutta voidaan kyseenalaistaa, onko tutkimuksen kohteena oikeastaan kieli.¹ Simosen artikkelin esimerkit on litteroitu Mondadan (2018) videoaineistojen

1. Kielen olemusta ei-inhimillisten eläinten kontekstissa pohtii Peltola teoksen loppuluvussa.

litterointiin kehittämästä tyylistä muokattulla tavalla. Litteraattit toki kuvaavat toimintojen päällekkäisyyttä ja kestoja mutta vievät paljon tilaa ja ovat tottumattomalle vaikeita luettavia. Katkelmien kulku selostetaan kuitenkin tarkasti myös sanallisesti. Toimiva lisä on myös artikkelin liitteessä annettu QR-koodi, jolla pääsee katsomaan aineiston videoklippejä. Tällaisen multimodaalisen esitystavan toivoisi yleistyvän keskusteluanalyysiä hyödyntävissä tutkimuksissa, sillä videon näkeminen litteraattien rinnalla tekee analyysistä helpommin seurattavan.

Käsillä oleva kokoelma ammentaa monista teoriataustoista ja pyrkii täten olemaan monenlaiselle yleisölle houkutteleva; senkin vuoksi on hyvä, että videoiden avulla lukua voi seurata myös keskusteluanalyttisiin litteraatteihin tottumaton lukija. Koira-aineistojen jatkona ja vertailukohtana olisi toivottavaa tulevaisuudessa nähdä myös muita lajeja edustavien lemmikkien vuorovaikutusta ihmisten kanssa, jotta voitaisiin tietää, ovatko Harjunpään ja Simosen tekemät koiria koskevat havainnot yleistettävissä myös muihin lemmikkeihin.

Interjektioita ja eduskuntapuheita

Kokoelman toisen osan aloittaa Jääskeläisen luku ”Eläinten omat sanat: Eläimille suunnatut interjektiot ihmisen ja eläimen vuorovaikutuksen osina”, jossa tarkastellaan esimerkiksi eläinten kutsumiseen ja hellittelyyn käytettyä sanastoa erilaisten vanhoja murteita edustavien aineistojen, kuten *Suomen murteiden sanakirjan*, perusteella. Luvun otsikointi ja aineisto saavat lukijan pohtimaan, miten sanakirja-aineiston perusteella voi analysoida vuorovaikutusta. Jääskeläinen kuitenkin esittelee aineistonsa ja sen mahdollisuudet ja puutteet tarpeellisella kriittisyydellä. Luku on kirjan osista kielitieteellisin ja ottaa vähiten osaa keskusteluun eläinten asemasta. Se kytkeytyy kuitenkin

vahvasti samaan kysymykseen, joka nousi jo Simosen tutkimuksessa esiin: mitä kieli oikeastaan ihmisen ja ei-inhimillisen eläimen kohdatessa tarkoittaa? Samoin kuin Harjunpään ja Simosen tarkastelemat ilmiöt myös Jääskeläisen tutkimat eläininterjektiot sinänsä lienevät useimmille lemmikinomistajille arkipäiväinen ilmiö. Historiallinen näkökulma on kiinnostava, ja etenkin hämmästyttää aineistosta löytyvien interjektoiden määrä ja monipuolisuus. Luku saa myös pohtimaan nykytilannetta: vieläkö tuotantoeläimiä puhutellaan vastaavilla tavoilla? Tekstin rakentamisen kannalta pienenä irrallisenä kritiikkinä voi mainita, että Jääskeläisen luvun jokainen väliotsikko sisältää aineistoesimerkkejä, jotka pidentävät otiskoita tarpeettomasti eivätkä nähdäkseeni tuo niihin lisämerkityksiä.

Toisen osan toinen luku on Ilona Herlinin kirjoittama ”Eläin eduskunnassa”, joka tarkastelee eduskuntapuheiden eläinviittauksia. Se tuottaa kenties kirjan yllättävimmät tulokset, sillä puolueiden edustajien kielenkäytöstä löytyy eroja, jotka eivät vastaa tyypillisiä stereotyyppioita. Eläinten toimijuutta ja tunne-elämää korostavia puheenvuoroja löytyy tarkastelluista kansanedustajista eniten perussuomalaisilta, kun taas vihreät, jotka profiloituvat eläinten oikeuksia ajavaksi puolueeksi, käyttävät eläimiä etäännyttäviä viittauksia runsaimmin. Tutkimuksessa hyödynnettävä Aaltolan ja Kedon (toim. 2015) nelijako ihmisen eläinsuhteista toimii jatkossa varmasti muidenkin kieliaineistojen analyysissä.

Eläimiin viittaamisen keinot muokkaavat maailmaa

Kolmannen osion aloittava Peltolan luku ”Kohtaaminen ja liike luontohavaintonarratiiveissa” käsittelee *Luontoilta*-ohjelmassa tuotettuja kertomuksia eläinten kohtaamisesta. Peltola hyödyntää analyysissä kognitiivisen semantiikan

jaottelua muuttuinaan ja kiintopisteeseen tarkastellessaan ihmisen ja toisenlaisen eläimen kohtaamisten kuvauksia. Posthumanistiseen taustaan tarkastelun kytkee ihmislajin havaintokyvyn rajallisuutta korostava *Umwelt*-käsite (’ympäristö’; von Uexküll 2011 [1982]), joka viittaa siis eri lajien subjektiiviseen, niille keskeisiin aisteihin perustuvaan kokemukseen maailmasta. Tähän käsitteeseen Peltola palaa tarkemmin loppuluvussa. Peltolan tutkimuksen tuloksissa yllättävää ei ole, että narratiivit tuotetaan havainnoijan eli ihmisen näkökulmasta. Sen sijaan huomiota siitä, miten soittajat perustelevat kertomustensa relevanssia ja millaisin kielellisin keinoin he asettuvat kohtaamansa eläimen näkökulmaan, tuottavat kiinnostavia vertailukohtia tuleville tutkimuksille muissa aineistoissa esiintyvistä eläinnarratiiveista. Kerrotaanko esimerkiksi lemmikeistä eri tavalla kuin Peltolan tutkimuksessa tarkastelluista luonnoneläimistä?

Lea Laitisen pitkä luku ”*He*-pronominin käyttö eläimistä” sisältää kuvauksen eläimiin viittaavien *hän-* ja *he*-pronominien historiasta kirjakielessä sekä erilaisista käytännöistä teoksissa, joissa eläinviittauksia ennen nykystandardin vakiintumista esiintyi. Laitinen käyttää analyysissään kvanttifysiikasta vaikutteita saanutta *intra-aktion* käsitettä (Barad 2007). Intra-aktiossa prosessin osallistujat – Laitisen artikkelissa siis ihmiset ja toisenlaiset eläimet sekä viittauskeino ja viittauksen kohde – muotoutuvat yhdessä ja vaikuttavat toisiinsa. Vertaus tuntuu jäävän tarpeettoman monimutkaiseksi tavaksi havainnollistaa diskurssianalyysissä perustavaa ajatusta siitä, että kielenkäytön tavat paitsi heijastavat myös rakentavat todellisuutta. Hetkittäin myös ajatus pronominien komplementaarisesta suhteesta – siis että *he*-pronomini aina viittaisi eläimeen nimenomaan *intra-aktion* osallistujana ja *ne* muussa tilanteessa – vaikuttaa siltä, että vaihtelulle etsitään liiankin

syvällisiä merkityksiä. Entä jos vaihtelun takana ainakin välillä olikin vain sääntöjen vakiintumattomuus ilman sen täsmällisempää näkemystä eläimen toimivuudesta? On myös syytä huomioida, että esimerkit kuvaavat lähes pelkästään persoonapronominien käyttöä eivätkä esittele vertailukohdaksi demonstratiivipronominien konteksteja.

Laitisen artikkelin otsikointi profiloit artikkelin aiheeksi monikollisen *he*-pronominin, mutta aineiston käsittely kuvaa paljon myös yksikkömuotoja. Painotus monikkomuotoihin selkeytyy luvun loppua kohti. Runsaan aineiston läpi käyvä luku olisi hyötynyt enemmän metatekstistä ja tiivistelystä, joilla pääteesit olisi voitu aika ajoin väentää lukijalle rautalangasta. Nyt keskeisimmät havainnot uhkaavat hukkuu esimerkkien runsauteen. Napakan yhteenvedon sijaan luvun päättää epilogi lajirajat ylittävistä yhteisviittauksista, joka toki tuo monipuoliseen tarkasteluun vielä yhden lisäkulman ja herättää uusia kysymyksiä tulevien tutkimusten vastattavaksi.

Kolmannen osan ja päätännön väli- maastoon sijoittuu kirjan toiseksi viimeinen luku, Anna Heinon lyhyt katsaus *eläin*-sanan esiintymistä *Virittäjässä*. Aineisto on poimittu pistokokeenomaisesti eri ajanjaksoilta, ja havainnot heijastavat eläinaiheiden vähäisyyttä suomen kielen tutkimuksessa. Eläimiä mainitaan lähinnä esimerkkilauseissa ja kansanrunoudessa ja niiden nimitysten alkuperää pohditaan. 2000-luvun alkuun ulottuvassa uusimmassa otoksessa näkyy kuitenkin jo merkkejä eläimiin suhtautumisen muutoksista.

Monipuolinen kokoelma säilyttää punaisen lankansa

Kokoelmateoksen päättää Peltolan kirjoittama luku ”Ihmiskieli ja eläimyyttä”, jossa hän kokoaa yhteen kirjassa tehtyjä havaintoja. Päätäntöluvun rooli on tärkeä

siinä, että kirjasta muodostuu yhtenäinen kokonaisuus. Luku nostaa keskeiseksi kielen roolin ihmisen ja toisenlaisen eläimen suhteen määrittelyssä: kieli voi joko yhdistää tai erottaa. Tämä onkin teoksen lukuja vahvasti yhdistävä teema ja koko kirjan yhteiskunnallinen sanoma. Teoksessa painotetaan sitä, kuinka kieli ja kielenkäyttö vaikuttavat siihen, millaisina toisenlaiset eläimet näemme. Samoin kuin johdanto, myös päätösluku asemoi teoksen nimenomaan posthumanistisen eläintutkimuksen kenttään. Näin teos pysyy yhtenäisenä lukujen vaihtelevista näkökulmista, aineistoista ja taustateorioista huolimatta.

Yhteiskunnallinen eläintutkimus Suomessa suhteellisen uusi ja vielä kehittyvä tutkimusala, ja käsillä oleva teos onkin tässä mielessä ajan hermolla. Aika näyttää, vakiintuuko esimerkiksi Vihelmaan esittämä käsite *toisenlainen* muita vaihtoehtoja tavallisemmaksi tai mitä tulevina vuosikymmeninä käy Laitisen tarkastelemalle persoonapronomininormille; kiinnostavana huomiona mainittakoon, että arvioitavassa teoksessa Simonen käyttää artikkelissaan koiriin viittaamassa hetkittäin persoonapronomineja, kun taas muut kirjoittajat pitäytyvät kirjakielen nykynormissa eli demonstratiivipronomineissa.

KATRI PRIIKI
etunimi.sukunimi@utu.fi

Kirjoittaja on suomen kielen ja vuorovaikutus-
sosiolingvistiikan tutkija Turun yliopistossa ja
tekee itsekin parhaillaan tutkimusta eläimiin
viittaamisesta.

Lähteet

- AALTOLA, ELISA – KETO, SAMI (toim.)
2015: *Eläimet yhteiskunnassa*. Helsinki:
Into.
BARAD, KAREN 2007: *Meeting the universe
halfway. Quantum physics and the entan-*

- gument of matter and meaning. Durham: Duke University Press.
- KAINULAINEN, PAULIINA – SEPÄN-
MAA, YRJÖ 2009: *Ihmisten eläinkirja. Muuttuva eläinkulttuuri*. Helsinki: Palmenia.
- MONDADA, LORENZA 2018: Multiple temporalities of language and body in interaction. Challenges for transcribing multimodality. – *Research on Language and Social Interaction* 51 (1) s. 85–106. <https://doi.org/10.1080/08351813.2018.1413878>.
- ROBERTS, FELICIA 2004: Speaking to and for animals in a veterinary clinic. A practice for managing interpersonal interaction. – *Research on Language and Social Interaction* 37 (4) s. 421–446. https://doi.org/10.1207/s15327973rlsi3704_2.
- RÄSÄNEN, TUOMAS – SCHURMAN, NORA 2020: *Kanssakulkijat. Monilajisten kohtaamisten äärellä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- TANNEN, DEBORAH 2004: Talking the dog. Framing pets as interactional resources in family discourse. – *Research on Language and Social Interaction* 37 (4) s. 399–420. https://doi.org/10.1207/s15327973rlsi3704_1.
- UEKKÜLL, JAKOB VON 2011 [1982]: The theory of meaning. – Timo Maran, Dario Martinelli & Aleksei Turovsk (toim.), *Readings in Zoosemiotics* s. 61–76. Berlin: De Gruyter.

Kielten ja kulttuurien rinnakkaiselo Inkerinmaalla ja Setomaalla

Kati Kallio, Riho Grünthal & Lassi Saressalo (toim.): *Inkerikot, setot ja vatjalaiset. Kansankulttuuri, kieli ja uskomusperinteet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1467. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2021. 504 s. ISBN 978-952-222-263-3. <https://doi.org/10.21435/skst.1467>.

Vuodenvaihteessa ilmestynyt *Inkerikot, setot ja vatjalaiset: Kansankulttuuri, kieli ja uskomusperinteet* on ensimmäinen suomenkielinen yleisteos inkerikkojen, setojen ja vatjalaisten kansankulttuurista ja kielistä. Teos on jatkoa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantamalle sukukansoja esittelevälle julkaisusarjalle, jonka ensimmäinen osa *Inkeri: Historia, kansa, kulttuuri* (Nevalainen & Sihvo toim. 1991) ilmestyi reilut kolmekymmentä vuotta sitten ja seuraavat, Viroa

(Zetterberg toim. 1995) ja Karjalaa (Nevalainen & Sihvo toim. 1998) käsittelevät osat muutamaa vuotta myöhemmin.

Kokoomateoksessa liikutaan kahdella Suomenlahden eteläpuolisella alueella, Inkerinmaalla ja Setomaalla. Inkerinmaaksi kutsutaan Suomenlahden rannikkokais-taletta, joka alkaa idässä Karjalan kannakselta ja yltää lännessä nykyisin Viron ja Venäjän rajajokena toimivaan Narvajokeen. Setomaalla tarkoitetaan puolestaan Kaakkois-Virossa sijaitsevaa aluetta, josta nykyisin noin kolmannes sijaitsee Viron puolella ja loput Venäjällä Pihkovan alueella. Sen paremmin Inkerinmaa kuin Setomaakaan eivät ole koskaan muodostaneet omia hallinnollisia yksiköitään, vaan niiden määritelmät perustuvat ennen kaikkea alueilla eläneiden suomensukuisten kansojen kulttuurisiin ja kielellisiin ominaispiirteisiin. Inkerinmaan